

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebvs Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

6 De binis præstantibus Meditationis effectibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

de diuinis nominib. scribit, *Amorem facere extra se*, hoc est, vthomo sit extra se.

Diximus adhæc Meditationem esse qua-
si beatitudinem imperfectam, & merito.
Primo, quia non possumus continenter
meditari. Secundo, quia illam multis ex-
ternis cogitationibus, & distractionibus
inquinamus. Tertio quia sæpenumero fati-
gatur corpus, & mens fastidio obruitur.
Beatis autem in cælo horum omnium
contraria eueniunt, siquidem supremam
illam Maiestatem nulla interueniente in-
terpellatione, perfectissima attentione, fa-
tigatione & tædio nullo, imo summo cum
gaudio & voluptate in æternitatē omnem
contemplantur.

*De binis præstantibus Meditationis
effectibus.*

C. A. P. V. I.

B. DIONYSIUS asserit inter omnia bo-
næ opera, quæ ab homine præstari
queunt, nullum esse præstantius, conuer-
sione, vel sanctificatione animarum, imo
adiungit hoc genere operis eum adiuuare
quasi ipsum Deum auctorem effectoremq;
primarum omnis sanctitatis. Dico itaque
utrumque Meditationis effectum esse 'ex
hoc

30 INSTRVCT. DE MODO

hoc operum genere. Nam primus in sui ipsius: secundus vero in proximi sanctificatione consistit. De priore in hunc modum demonstro.

EVA NGELICA perfectio summatim duabus rebus continetur, nempe auulsione cordis ab amore rerum creatarum, & collocatione eiusdem in amore Creatoris.

Matt. 6. Quo spectat illud dictum Christi. *Vbi est* thesaurus tuus, *ibi est* & cor tuum. Quod autem necesse sit cor nostrum ab amore rerum creatarum auelli, ut dictam perfectionem aequamur, ipse Christus clare

Mar. 14. indicauit dum ait. *Qui non odit patrem suum, & matrem suam, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Quam autem difficultet homo abduci possit ab amore rerum creatarum, varia in Euangelio exempla habemus. Ut de amore diuinitatum exemplum adolescentis apud B. Matthæum. Cuicum

Matt. 19. Christus dixisset, *Si sis perfectus esse, vade* *vene que habes, & da pauperibus.* Subiungit textus. *ab aliis tristis adiecta ratione.* Erat enim habens multas possessiones.

De amore vero parentum, exemplum habemus in alio, qui a Christo inuatu

ad sequendum se, respondit. *Domine, permitt me primum ire, & sepelire patrem meum, quem Dominus arguens, dixit. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.* Dolet procul dubio homini subita separatio, sicut subita emplastri diuulsio à vulnera. Quemadmodum autem emplastrum sine dolore facile abstrahitur, si prius oleo fuerit delibutum, sic cor nostrum si sanctorum meditationis vnguento prius fuerit emolliatum, facile & hinc mora ab amore creaturum diuelliatur.

ADVERTE N D V M autem hic est, vniuersitatem cordis nostri cum Deo, non malorum tantum rerum, sed etiam indifferenterium amore impediri, immo & bonarum, si superuacaneæ sint, vel ægre, & cum mœrore deseruntur: quemadmodum **L A V R E N T I U S S V R I V S** tomo 6. de vitis **Sanctorum** commemorat accidisse **S. E** Tagin. **L I S A B E T H** & Hungariae Regis filiæ, cui 497- cum Confessor sæpius indicasset, ut è gyneceo dimitteret Dominam quandam ob singulares virtutes, quas in ea obseruat, ei charissimam, diu tergiuerata est, quod permoleste ferret se à ram religiosæ fœminæ consuetudine diuelli: verum tandem **S A N C T I** farer-

32. INSTRVCT. DE MODO

sacerdotis iussis parens eam dimisit, ac deinceps sentiens paulatim mœrorem animi diminui, aduertit se nimio amore quo feminam illam sanctam complectebatur, retardatam fuisse à purissimo amore sui Creatoris. Neque raro hominibus spiritualibus hoc quoque tempore idem contingit, vt quando minus vigilanter obseruant quibus amoribus in corde suo locum præbeat, toti amoris carnalis vinculis pietatis specie contextis irretiantur. Et si forte in concione aliqua, vel exhortatione eiusmodi amores reprehendi audiant, compunguntur quidem ad tempus, & proponunt se nunciū illis remissūros, sed reipsa postea ad pristinas sordes relabuntur. Idem contingit, vbi libellum spiritualem legerint de eiusmodi argumento tractantem, aut superiorē vel Patrem spiritualem aliquid de ea re insinuantem audierint.

Q u o d si vero tales casu aliquo in locum similis argumenti incident, & de eo meditentur, sœpenumero fit, vt tandem ab adulterino amore resipiscant. vt si incident in verba illa Christi ad Apostolos apud B.
Ioan. 16. Ioannem dicta *Expedit vobis, Et ego vadam.*
Si enim ego non abiero, paracitus non veniet ad vos. & intelligant eos sensu, quo B. BERNARDVS

ARDVS sermone sexto de Ascensione ea exposuit. Grande, inquit, mysterium fratres mei. Quid enim sibi soli. Nisi ego abiero, paraclitus non veniet? itane iuuis a paraclito praesentia Christi, aut contubernium Dominica carnis horrebat, qua, sicut angelis pranuncianto cognouimus, nec concipi quidem nisi eo superueniente potuerit? Quid est ergo, nisi carnis praesentia vestris subtrahatur aspectibus, spiritualis gratia plenitudinem occupatamens non admittit, non recipit animus, non capit affectus. Quid vobis videtur fratres? Si hac ita sunt, imo quia ita sunt, audeat quis decat ero phantasticis quibusdam illecebris deditus, sectans lenocinia carnis sua, carnis stigie peccatariorum, genitrix in peccatis, assueta peccatis, in qua denique bonum non est, illum pariter expectare paracletum? Audeat, inquam, qui huic sterquilinio semper inhaeret, qui carnem foyet, qui in carne seminat, carnem sapit, illam nihilominus consolationem superna visitationis, torrentem voluptatis illam, illum sperare gratiam spiritus vehementis, quam, ut veritas ipsa testatur, ne cum ipsa quidem Verbi carne percipere illatenus apostoli potuerunt? Hactenus ille. Quid enim his verbis lectis dicere potest bonus Meditator, quam, si amor, quo

C Apo-

34 INSTRVCT. DE MODO

Apostoli erga sanctissimam Christi huma-
nitatem , quæ omnes res creatas , quo-
quot fuere , vel esse possunt , perfectione ,
sanctitate antecellit , flagrarunt , impedi-
uit Spiritus sancti aduentum , quanto ma-
gis impedit me , si aliquo amore ferat
in hanc illamve personam , aliasve res lon-
ge inferiores . Absit , absit à me omnis ta-
lis amor . Vtinam nec ad vnum momen-
tum cordi meo infixus hæreat . Soli Deo
deinceps pateat aditus in illud , & longe re-
cedant omnia quæcunque purum in Deum
amorem impediunt .

V N D E verò hic animi ardor profectus
est?num à Concionatore , ab Exhortato-
re , à libri spiritualis lectione , ab admomi-
tione superioris? Nequaquam . Sed à Me-
ditatione , quia videlicet , emplastrum af-
fectionum tuarum sanctæ meditarionis o-
leo illuisti , & ita citra dolorem à corde
tuo diuulisti , dicens . nolo illud bellum
Rosarium (si forte plus æquo illud ama-
ras) vel quicquid amorem diuinum in me
retardauerit . O verè oleum sanctum , quo
inuncti tam facile sancti efficiuntur . Si ei-
go ex fructibus , testante Domino Nostro ,
agnoscitur arbor , quam nobilis censem-
da est Meditationis arbor , ex qua tam
excl.

excellens liquor, tam nobilis fructus na-
scitur?

ITEM vero restat ut meditationis ex-
cellentiam demonstremus ex altero quo-
que eius effectu, qui erat, quod iuuaret
ad sanctificandum proximum, quod sit
verbis praedicando, factis operando, & per-
missione incommodorum sustinendo. Ad
hac enim omnia Meditatio magnas sup-
peditat vires, & efficacitatem singularem,
quemadmodum suo more praclare scri-
bit S. BERNARDVS, nam cum probasset *Epist. 241*
exemplum operum dare efficaciam verbis,
adiungit utramque efficaciam, verborum
& operum impetrari oratione. *Sermo qui-*
dem, inquit, *Si quis & efficax exemplum est*
operis, facile faciens suadibile, quod dicitur,
dum mons. atque suadibile, quod suadetur. Er-
go in his duobus mandatis, V E R B I scilicet,
atque EXEMPLI summam tui effici ad
conscientia securitatem pendere intellige. Tu
tamen, si sapis, iunges & tertium, studium
videlicet Orationis, ad complementum tri-
que trina illius repetitionis in Evangelio
de pascendis onibus. In hoc noueris il-
*lius Trinitatis Sacramentum in nullo fru. *Patr. 24**
stratum a te, si pascas V E R B O.

C 2 puf. 66

36 INSTRVCT. DE MODO

pascas EXEMPLIO, pascas & sanctorum fru-
ctu orationum. Manent itaque tria hec. Ver-
bum, exemplum, oratio. Maior autem horum
est oratio. Nam et si, ut dictum est, vocis virtus
sui opus, operit tamen & vocis gratiam effica-
ciamque meretur Oratio.

DEMONSTRAVIT in utraque re Do-
minus noster, id quod dico, in horto, quan-
do, ut humanæ naturæ declararet imbecil-
litatem, dixit *Tristis est anima mea, & seq; ad*
Matt. 26. mortem. Cum qua imbecillitate ad oran-
dum processit, sed orationis vitatum ac-
cepit robur, ut animosce ad discipulos dice-
ret *Surgete canus, ac si diceret, quamuis ante*
inchoatam orationem ostenderim me
moris metu consternatum, nunc tamen adeo me
inflammatum, roboratumque
scutio, ut paratus sim obuiam procedere
hostium cohorti. Quo facto, efficax exem-
plum reliquit Martyribus fortiter proside
sua occumbendi, iuxta illud B. Petri. Chri-

stianus pro se est pro nobis, & obis relinquens ex-
emplum, ut si quaminus vestigia eius. Verbo-
rum vero efficacitatem prodidit, quando ad
perfidam gentem, a qua ad necem qua-
Matt. 26. rebatur, dixit. Ego sum. eorum siquidem
yi omnes retro in terram lapsi sunt. Quod
Christus nee sine mysterio post peractam

Ora-

Orationem fecit ad institutionē nostram,
etiam si in se virtutem patrandi miracula
haberet.

QUONIAM vero ad rectē iuuandū
proximum opus est ingentes subire labo-
res, multas persecutions ac cruciatus per-
peti, necessario debemus nos his Oratio-
nis armis communire, & diuina opitulante
gratia fœlix exitus conatibus nostris re-
spondebit. Multa nobis esse perpetienda
non obscure innuit Christus, quando a-
mandaturus Apostolos in Missionem quan-
dam, hac bella similitudine vſus est. *Ecce, Matt. 10.*
inquiens, *ego mitto vos, sicut oves in medio*
luporum. Præclare id expertus est vñus ex
illis, dum scribit in secunda epistola ad Co
rinthios. *In laborebus plurimis, in carceri-*
bus abundantius, in plagiis supra modum, in
mortibus frequenter. *A Iudeis quinques*
quadragenas vna minus accepi ter Virgo ca-
sus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium
fecit, nocte & die in profundo maris fui, in iu-
neribus sape, periculis fluminum, periculis la-
tronum, periculis ex genere, periculis ex gen-
tibus, periculis in ciuitate, periculis in solitu-
dine, periculis in mari, periculis in fassis fra-
tribus, in labore & arumna, in vigils multis
in fame & siti, in ieiunis multis, in frigore
& nuditate.

C 3 DABET

38 INSTRVCT. DE MODO

DEBET ergo orationis studio se dederet, quicunque operam suam locare voluerit adiuuando proximo: erit enim illi armorum & offensiolorum & defensiolorum loco. Quæ orationis vis præfigurata est in paruis cornibus, quæ lucis instar eminuerunt ex fronte Moysis, postquam cum Deo benedicto in monte collocutus esset, animalia enim cornigera, cornuum beneficio & suam salutem defendunt, & offendunt aduersarium.

NON prætermittam hoc locc incipientibus fraudem quādam patefacere, ut nempe in suis meditationibus non sint solliciti de salute aliorum promouenda, sed duntaxat de sua. Exemplum habent in natura ipsa, quæ non ante ex arboribus fructus profundit, quam eas ad naturalem perfectiōnem, certamque magnitudinem perduxerit. Ac fere cōtingit, ut quæ æquo maturius effundunt fructus, citius exarescant & deficiant: quoniam humor in fructus intempestiuē elatus, radicibus ademptus est. Atque hoc est, quod S. BERNARDVS commemorat variis nouitiis suis euenisse.

CONCLVDA M demum hunc Discursum, hac commonitione, si factus sis tandem Operarius, ut arboribus grandibus & fructiferis

Ex. 14.

feris tanquā Magistris vtare: quę si aliquando nimium onerentur fructibus, in periculum veniunt, vt rami earum rumpantur, nisi subiectis fulcris sustententur. Volo dicere, ne tot occupationibus in aliorum gratiā te grauari sinas, vt inde tuę salutis iacturam facias. *Quid enim prodest homini, ait Christus apud Matthæum, si boniuersum mundum lucet, anima vero sua detrimētum patiatur?* Matt. 16:2

Quod si vero vel tua incuria, vel aliorum voluntate iam oneratus sis, vt liberum tibi non sit iugum excutere, crebrioribus excitate orationibus iaculatoriis, maioresque studio, quam alias horarum Canonicarum pensum, diuinumq; Missæ officium personas, aliaq; id genus præsidia ad conseruandum spiritum usurpes.

IMPRIMIS vero oculos coniicias in eas arbores, quę vbi anno uno onustæ fuerint fructibus, in sequenti vel nullos proferunt, vel paucissimos. neque enim idcirco otiosæ sunt, sed temporis longioris interuallo vim ad generandum maiore colligunt, vt postea vberiori copia pensum suum resarciant. Sic enim suadeo, vt arborū illarum otiosarum instar, aliquādo te intus colligas, & in locū solitarium, à consuetudine hominum remotus secedas, ibiq; in amaritudine animæ

C 4 tma

40 INSTRVCT. DE MODO

tuæ superioris vitæ delicta recogites , tum aliquot dies vel hebdomadas in commen-
tatione rerum diuinarum feruentique ora-
zione impendas, sic enim & iacturam in vi-
ta spiritali factam facile resarcies , & fru-
ctuosius alacriusque ad consueta exercitia
proximis iuuandis destinata redibis.

*Quis finis propositus esse debeat in
Meditatione.*

C A P. VII.

NON aliis finis vltimus scopusve tibi in
Meditatione propositus esse debet, quā
diuinam maiestatem laudandi , quam *lau-
dant astra matutina* , hoc est , angeli beati,
cum quibus & nos: as voces , vt Ecclesia ca-
nit, *&t admitti iubat, deprecamur*. Proximus
autem finis, in quē continenter oculi men-
tis dirigendi sunt, esse debet tua sanctifica-
tio , quæ consistit primo in declinatione à
malo quod B. Paulus ad Romanos scribens
vocat, *exuere & terē hominem*. Secundo vero
in operatione boni, quod idē vocat, *induere
hominem nouum*. Ad Coloss enim scribens.
*Induite, inquit, nouum hominem, qui secun-
dum Deum creatus est. Qua verborum for-
ma innuissē videtur Apostolus, debere nos*

non

Rom. 3.

Col. 3.